

Křížová cesta se svatým Josefem

Úvod

Pane Ježíši, pod vedením a v přítomnosti svatého Josefa jsi začínal své pozemské putování tímto světem a v jeho blízkosti jsi vyrůstal do svého spasitelského poslání. Když nyní chceme rozjímat o vrcholných událostech tvého výkupného díla, bereme si tvého pěstouna za průvodce a ochránce, aby v nás opatroval to, co rozjímáním tvého umučení Bůh počíná a uskutečňuje i v našich srdcích. Kéž pod jeho tichým a starostlivým pohledem pozorněji nahlédneme do tajemství naší spásy, tak jako on toto tajemství s úžasem objevoval na denních cestách svého pozemského života. Kéž se tak tvoje křížová cesta stává pramenem našeho skrytého denního posvěcení a růstu.

1. zastavení: Pán Ježíš odsouzen k smrti

Některé věci jdou v životě ze začátku snadno, a pak mají těžší průběh; jindy stačí překonat obtížný začátek, a ostatní jde bez potíží. Někdy však je těžký začátek i průběh. Odsouzení k smrti bylo těžkou ranou Ježíšovu milujícímu srdci, a byl to teprve začátek hrozného příběhu umučení. I svatý Josef prožíval obtížné začátky své životní cesty s Ježíšem; a její průběh pro něj rovněž nebyl nikterak snadný. Celou svou službu Božímu Synu však konal v odevzdanosti nebeskému Otci, pod jeho vedením a s jeho podporou. Pane Ježíši, židovští předáci, lid i Pilát tě odsuzují a odvrhují, Otec tě však podepírá, abys na cestě této nelidské zloby vytrval. Dej nám na přímluvu svatého Josefa milost ochotných začátků i sílu vytrvat ve všech těžkostech.

2. zastavení: Pán Ježíš přijímá kříž

Svatý Josef ochotně a s důvěrou v Boží vedení přijímal svůj úkol tlumočený několikrát andělovými pokyny: „neboj se vzít ... vstaň, vezmi ... uteč ... zůstaň ... vrať se...“ Ježíš vyrůstal v prostředí této ochotné poslušnosti a dovádí ji nyní k dokonalosti, až k smrti (srov. Flp 2,8): beze zbytku přijímá kalich, který mu podal Otec (srov. Jan 18,11), pro spásu nás všech, která rozhodně v této chvíli není vidět, ale ukáže se ve svůj čas. To, co nikdy nebylo a nemohlo být jeho, přijímá s poslušnou láskou jako provždy své. Pane, uč nás po vzoru svatého Josefa této prozřetelné poslušnosti, která přináší zralé a trvalé plody ve svůj čas (srov. Ž 1,3).

3. zastavení: Pán Ježíš padá poprvé pod křížem

Bylo by naivní myslet si, že světci nikdy nezakolísali. Lze si představit, že i Josef prožil v životě klopýtnutí či pád své důvěry, svých sil, své statečnosti tváří v tvář těžko překonatelným obtížím a temnotám. Pane Ježíši, tvůj pád je výmluvným obrazem našeho vrávorání při nedostatku lidských sil. Cesta je ještě dlouhá. O koho se opřít? Světci nepřerušili své pouto s Otcem, které ustavičně pozvedá k novému začátku. Jen je potřeba si přiznat svou slabost a vztáhnout ruku, kterou Bůh zachycuje. Posiluj v nás, Pane, při všech našich slabostech a pádech tuto josefovskou pokornou pravdivost a věrnost, které i tebe ve vsí lidské slabosti nesly na cestě křížové.

4. zastavení: Pán Ježíš potkává svou matku

Rádi bychom na křížové cestě našeho Pána viděli jeho matku opřenou v tak těžkých chvílích o svatého Josefa. Ale není tam. Byl již patrně mrtev. Každopádně se začátkem Ježíšova veřejného působení mizí ze scény. Už ho jako vychovávajícího otce nebylo potřeba – to, co předal, uchovával a rozvíjel dospělý Ježíš ve svém vlastním poslání. Bohužel mnohem dramatictější to bývá v mnoha současných rodinách, v nichž ještě tolik potřebný manžel a otec mizí v důsledku smrti, rozvodu, pracovní vytíženosti, ztráty zájmu... Pane Ježíši, postaral ses své matce v Janovi o ochránce (srov. Jan 19,26). Prosíme, postarej se, aby ani dnes nemusely mnohé matky čelit samy těžkostem a utrpení svých rodin a dětí!

5. zastavení: Šimon pomáhá Pánu Ježíši nést kříž

Kolikrát asi Kristus Pán nesl společně se svým otcem pěstounem nějaké dřevo při denní námaze svého nazaretského zaměstnání... Z tiché a ochotné nazaretské školy byl Ježíš uvyklý pomoci, zároveň uměl nechat si pomoci, když to bylo třeba. Tak rozesílal učedníky, kam chtěl přijít sám (srov. Lk 10,1),

přijímal pomoc žen, které se o něj staraly ze svého majetku (srov. Lk 8,3), v Getsemanech toužil opřít se o přítomnost a modlitbu svých učedníků (srov. Mk 14,37n). Pane Ježíši, na své křížové cestě pomáháš svým vykopením celému světu – kdo pomůže tobě? Přinucený kolemjdoucí? Tvé dílo spásy vyžaduje spolupráci – vždyť tvá matka Maria i svatý Josef byli od počátku ti nejochotnější. Pane, kéž se nenecháme zahanbit ani my, když i dnes hledáš pomocníky pro spásu světa!

6. zastavení: Veronika podává Pánu Ježíši roušku

Ježíšův pozemský otec hleděl tolikrát do jeho tváře. Nenalezl by však její pravou hloubku, která zrcadlí nebeského Otce, kdyby k ní nepřistupoval s odvážnou a vynalézavou láskou, která přijímá, pozvedá, podepírá, zachraňuje, hledá, riskuje... Tolikrát toho bylo ve Spasitelově dramatickém dětství potřeba! Veronika prokazuje svým drobným skutkem tutéž lásku, a tak si může odnést otisk Kristovy tváře, jež vyjevuje lásku až k smrti. Dej nám, Pane, na naší denní cestě životem tuto ochotnou odvahu, abychom tak plně nalézali tvou milující tvář, a to právě ve vřavě a utrpení tohoto světa!

7. zastavení: Pán Ježíš padá pod křížem podruhé

Pád s sebou vždycky nese zklamání – vždyť normální je přece jít, a nikoli padnout. Celý den ušli Ježíšovi rodiče z Jeruzaléma, než zjistili, že se jim na pouti ve svých dvanácti letech ztratil. Prožívali také zklamání ze sebe? Po třech dnech nejistoty a snad i výčitek, že své dítě neohlídali? Byl to pád zaviněný jejich slabostí? Možná jen z vnějšího pohledu. Ježíš jim při setkání vysvětluje: „Musím být tam, kde jde o věc mého Otce.“ (Lk 2,49) Nemohli to tehdy ještě pochopit. Pane, i tvůj pád na křížové cestě je zdánlivě zklamáním: jsi tam, v prachu cesty, kde jde o věc tvého Otce: o náruživou touhu přivést všechny padlé ke zmrtvýchvstání života. Ukazuj nám, prosíme, smysl i našich takových pádů a zklamání, jimž mnohdy vůbec nerozumíme!

8. zastavení: Pán Ježíš napomíná plačící ženy

Kolik otců zakazuje svým dětem plakat – zvláště synům! Citlivý a zralý otec však slzy u sebe i u druhých usměrňuje správným prožíváním, aby se na jedné straně z nich nestala fňukající hysterie a na druhé straně aby nezamrzl cit pro prožívání slabosti. Když Ježíš oslovuje plačící ženy, neříká jim „neplačte“ vůbec, nýbrž „plačte“ správně: „nad sebou a nad svými dětmi“ (Lk 23,28). Usměrňuje jejich city láskou, která vyžaduje, táhne k náročnosti života. Těžko si za lidskou formou této lásky nepředstavit také empatického nazaretského otce, který zralou láskou usměrňující spoluutvářel Ježíšovo citlivě milující lidské srdce, jež dokázalo plakat nad Jeruzalémem (srov. Lk 19,41) a zároveň statečně vyjít vstříc vojákům i samotné smrti. Činilo tak pro záchranu nás všech, kteří tak málo pláčeme nad hříchy svými nebo svých dětí!

9. zastavení: Pán Ježíš padá pod křížem potřetí

Ježíš viděl ve svatém Josefovi odraz nebeského Otce, odlesk, stín, jenž na něj poukazoval a stále jej zpřítomňoval. Josef nestrhával pozornost na sebe, čímž přispíval k podstatnému rysu poslání Božího Syna, který neoslavoval sám sebe (srov. Jan 8,54), ale byl průzračným zjevením Otce (srov. Jan 14,9). Ani zde, v prachu cesty, nezůstává u své bolesti a nemohoucnosti, ale nechává vysvitnout sílu trojiční božské lásky, která se nezastavuje, ale zcela se z lásky vydává až do krajnosti. Jeho pád tedy zjevuje Boha odmítnutého a „pošlapaného“ zlem a hříchem lidstva a současně Boha věrně jednajícího až k vrcholu ponížení a vítězství. Pane, ukazuj mi, v čem a jak by mohl Bůh i skrze mne vítězit, kdybych ve svých pádech hledal nikoli sebe a svou pokořenou slávu, ale podobně jako ty pokornou a milující odevzdanost Otcí!

10. zastavení: Pán Ježíš zbaven roucha

Kristus odevzdává všechno. Nechává proto odhalit i své tělo a posléze své srdce, otevřené kopím pro naše vykopení. Odhalení této lásky je – nejen při tomto zastavení – provázeno posměchem, zlobou, urážkami... Ježíšova vydanost světu je křehká a zranitelná, jako každá průzračná láska. Avšak každá opravdová skrytá láska vždy nakonec vyjde najevo (srov. Lk 8,17) a nalezne přijetí. To nám sděluje i život Ježíšova pěstouna, který ve skrytosti Betléma a Nazareta projevoval lásku ke Svaté rodině, aby

pak vyšla skrze evangelia najevo v celé církvi všech časů. Přijmeme a doceníme tuto Josefovou lásku i lásku mnohých skrytých světců všedního dne? Pane, uč nás, ať nejprve u tebe, odhaleného až k smrti, čerpáme skrytou lásku, která přes odmítání a nepřátelství naplnila svět a tvé svaté. Kéž se ve skrytosti všedních dnů velkoryse přelévá z našich srdcí všude tam, kde je jí v tomto světě potřeba!

11. zastavení: Pán Ježíš ukřižován

Nemilosrdné hřeby pronikají tělem a hrubou silou své krutosti nahlodávají i srdce. Jsou symbolem přišernosti působícího zla. Je zázrakem Boží lásky, že přes strašlivost ukřižování se Ježíš dotýká těchto hrůzných ran hříchů celého lidstva s velkou něžností, která hojí a uzdravuje. Už Spasitelův nazaretský otec jistě znal tuto podivuhodnou něžnost, kterou se sám snažil Božímu Synu prokazovat, ale zároveň ji od něho ještě více sám zakoušel. Pane, u tvého pěstouna se učíme, jak v nemilosrdných úderech zla tohoto světa objevovat tvou něžnou náruč, která se všeho křehkého dotýká s láskou, a jak s toutéž něžností přistupovat k ranám druhých, které krvácěji nenávisť, zlobou, strachem či bezmocností.

12. zastavení: Pán Ježíš na kříži umírá

Svatý Josef je patronem šťastné smrti, protože podle tradice sám Boží Syn stál u jeho smrtelného lože. To jistě nebylo málo. Avšak mnohem více zůstavil Kristus Pán každému z nás, když sám sestoupil do propastí smrti, takže v ní všechny lidi očekává se světlem vítězné Boží lásky. Pane, prospěje nám, jako svatému Josefovi, setrvávat ve tvé blízkosti, což pro nás nejužitečněji znamená zůstavat u paty kříže, kde nás obcerstvuje krev a voda z tvého probodeného boku. Potom v hodince naší smrti jistě budeš moci naši duši – sobě milou stejně jako tu Josefovou – „spěšně přesadit zprostřed nepravosti“ (Mdr 4,14) do zřídla věčné lásky a smilování.

13. zastavení: Tělo Pána Ježíše položeno na klín jeho matky

Ježíšovo tělo se vrací na klín matky, odkud přišlo na světlo tohoto světa. Podobné zobrazení ztvárňuje Boha Otce s tělem mrtvého Syna, který se tak vrací do lůna Otce, odkud vyšel spasit svět. Josefova náruč už zde, jak se zdá, nefiguruje – vždyť tehdy v Nazaretě bylo potřeba jeho náruče ochraňující, zatímco tady jde o mateřskou i Otcovu náruč přijímající. Nicméně současně se zde jedná i o náruč odevzdávající: nebeský Otec i nebeská Matka znovu předávají Kristovo tělo, kterým je církev, světu, aby božskou silou v něm ukrytou v bolestech dějin působilo a uskutečňovalo spásu lidstva. I toto tělo, tolikrát zmučené našimi hříchy a bezvládné krutou bezbožností, potřebuje kromě mariánské víry ve zmrtvýchvstání života také ochrannou náruč. Svatý Josefe, ochraňuj církev, tělo Kristovo, na dramatické křížové cestě dějinami!

14. zastavení: Tělo Pána Ježíše položeno do hrobu

Ježíšův hrob je prázdný – jako jediný na světě nikoli vnějším zásahem, ale vnitřní mocí vzkříšeného života. Poselství tohoto prázdného hrobu odkazuje na otočení, obrat víry, který velikonočního rána učinila u hrobky Marie Magdalská, aby vzápětí uviděla a rozpoznala živého Krista (srov. Jan 20,14). U mnoha svědků víry neznáme s jistotou jejich hrob – tak je tomu i u svatého Josefa. Snad tímto polidsku chybějícím prvkem nám Kristus zdůrazňuje, že máme Josefa hledat živého pro svůj denní život, tam kde nás on chce vzít pod svou ochranu, aby v nás jako tehdy střežil dílo vykoupění. Kéž se od pouhého vnějšího pozorování životopisů svatých magdalénsky „obrátime“ k živé přítomnosti společenství svatých, kteří vyjevují živoucí a působící přítomnost Krista zmrtvýchvstalého po všechny dny až do konce světa!

Závěr

Pane Ježíši, čtrnáct zastavení nám přiblížilo bohatství tvé zachraňující lásky. Mnohá zastavení si vytváříme ze života světců, aby byli pro nás povzbuzením a vyjevením této stále působící lásky v celých dějinách. Pomáhej nám, ať se pozorně zastavujeme v přítomnosti tvého nazaretského otce, u něhož můžeme směle spatřovat lásku Otcovu i působící dílo tvého vykoupění. Dej, ať je pro nás svatý Josef stálou pobídkou být ti věrně, skrytě, poslušně a vynalézavě nablízku i při životních zastaveních naší křížové cesty, abychom s tebou dospívali k velikonočním vítězstvím našeho života a jednou i naší smrti.